

psoval. Franc Mihelak in Jožef Pernat pa izpovedujeta, da je njima krčmar Franc Štefan sam resnico tega potrdil, kar se Francu Sorschaggu očita.

Na podlagi teh podatkov in izjav je c. kr. okrožna sodnija celjska dne 5. septembra 1882 Antona Zorka in Ludvika Kresnika nekriva spoznala zločinstva goljufige in obrekovanja. Ob enem je Ludvik Kresnik dobil vse sodnijske stroške v znesku 278 fl. povrjene. Franc Sorschagg pa je bil od krvave sodnije ugrabljen in čaka trdno pod ključ djan svoje obsodba. Ludvik Kresnik pa, kterega je hotel Sorschagg ob ves npliv spraviti in pogubiti, pije svoboden zrak in velja kot pošten slovensk narodnjak. Vsak dober človek mu čestita k srečnej zmagi!

Gospodarske stvari.

Rak na sadnosnih drevesih.

Dostikrat se ona bolezen, ki je pod imenom rak znana, zameni z smodom na skorji, za katero boleznijo naj bolj jablane bolehajo. Rak se vselej pozna na močni hobotavini lesni, ktera je včasih dosti debejša od veje na kateri se je naredila. Te lesne hobotovine se pojavljajo v okroglih, na vrhu kakor lijak vdratih kepah in to je tako imenovani zaprti rak.

Pojavlja se pa tudi zlasti na debelejših vejah, kjer se nekaj lesa posuši, tako da nastanejo mrtva mesta na lesu, ktera se kakor stopnjice nazaj umikajo in ktere nagubančeni debeli robovi obdavajo. To je tako imenovani odprti rak.

Navadno stoji v sredi takih ran veči ali manjši odkrhek kake veje. Notrajni nagubančeni obročki se z časom posuše, okolo njih pa se vsako leto naredi novi obrok, ki je od srede cele rane vedno bolj oddaljen. Zdravega lesa zadej za rano na nasprotni strani postaja vedno manj, pretakanje sokov med lesom pod rakom iz spodnjega zdravega dela drevesa v zgornji tudi zdravi del, postaja vedno težavnejše, dokler da poslednjič gornji del suh postane, ako ga ni že poprej kateri močnejši vetrovi piš odkrhnili.

Tkanina rakove otekline je pri zaprtem raku skoraj izključljivo, manj pri odprtem raku samo lesovina, brez posodic in cevi. Ta lesovina ima vsa znamenja v svoji snovi, ktero kaže les, ki je bil po mrazu usmrten. Iz tega se pa tudi izve in zazna izvir in vzrok rakove bolezni.

Ali je pri vseh rakovih oteklinah ravno mraz jedin in prvoten vzrok, to se dozda še ni moglo do popolne gotovosti doznati. Na gozdnem drevu se pravi, da je tudi neka zajedavna gliva povodnica rakove otekline.

Na jablanah opazovani mrazovi rak se začne z malimi razpoki v skorji, ki navadno neposredno pod okami ali pod kratkimi vejicami

nastanejo. Ta znamenja rakova se pokazujejo v toliko obilnejšem številu, kolikor vlažnejša da je zemlja, v kateri drevo raste in kolikor lepše in bujnejše drevo prospera. Pri takih drevesih tedaj, ki bujno rastejo, se spomladni obročki kmalo sklenejo in rana se zapre. Ti obročki so v snovi, ker bujno rastejo, prav redki, rastejo od podolgovatih stanic rani vedno bliže in bliže in se združijo in delajo tako podolgovate z lastno skorjo pokrite v sredi kakor usta odprte gumpes.

Priboduja zima te gumpes razcepi, ker se drevo vsled mraza skrčuje, in se ravno te gumpes skrčevanju prav malo v bran postavljajo.

Zopet se rana začne celiti. Nastanejo še veči in še bujnejši obročki. Tkanina prvih je po mrazu deloma že pokončana in brani, da se novi obročki nemorejo več zrasti in združiti. Tako nastane sred rane mrtvi les v sredi s suhim odkrhom veje.

Velikost teh obročkov in pa množina parenhima, v katerem je mnogo močiča nabranega, iz kterega se obilno novih lesnih celic nareja, najbolj in največ zavisi od drevesne sorte in pa od mesta ali zemljišča, na katerem drevo raste.

V nekterih krajih postanejo sorte rakove, ktere v drugih krajih sicer tudi od mraza trpé, vendar pa le smodove postanejo, tedaj tako močnih obročkov ne delajo. V drugih krajih se nareja bolezen, ki je v sredi med smodom in odprtim rakom, tako da se sme po vsi pravici reči, smod se more v raka sprevreči.

Kake pomočke pa imamo zoper to bolezen? Pred vsem drugim se morajo prvotni vzroki te bolezni poiskati in odstraniti, in tu je na prvem mestu ozeblina raznih dreves. Gledati se mora toraj, da jeseni les dobro zazori.

Kjer je toraj zemlja mokrotna, se mora za njeno posušenje skrbeti, kar se po pametni drenaži najprej doseže. Na drugem mestu se mora brž, ko se začno debele gumpes po stebli ali vejah narejati, tem nasproti ravnati, kar se po umetnih ranah doseže.

To se zgodi, da se drevesu pušča, t. j. da se blizo bolnega mesta na deblu po dolgem skorja do lesa nareže.

Zoper trtno uš posvetovala se je posebna avstrijsko-hrvatska komisija skupno v Brežicah. Avstrijsko zastopali so ministerski svetnik de Pretis, baron Moskon, okrajni glavar Rupnik in adjunkt Hanzelj; Hrvatsko pa sekcijski svetnik Stojanovič, deželni poslanec Kotinovič in tajnik hrvatske gospodarske družbe Kuralt. Komisija sklenola je skupno in hitro postopati. Letos je reč ugodna, ker je le malo krilatih ušij izletelo.

Sejmi 1. oktobra v Jarenini, 4. okt. v Artičah, Žavci, na Koroškem 4. okt. v Terbiži, na Kranjskem 1. okt. v Starem trgu, 2. okt. Logaci, Vidmu poleg Krke, v Šmartnem pri Litiji, v Črmošnjicah, 3. okt. pri sv. Heleni, 4. okt. v Tržiči v Motniku, Zagorji, Zdenski vasi, 5. okt. v Toplicah, na Hrvatskem 4. okt. Grubišnem polji.